

בין קודש לחול אני חי?

החיבור בין הקודש והחול בחזרת עם ישראל לארצו

פעולה של תנועת הנוער אריאל

כתיבה | יאיר בן יעקב, רכז הדרכה תחום בנים, תנועת אריאל

שכבת גיל: כיתות ז' – ט'
משך זמן מומלץ: כ- 45 ד'

מטרה:

הבנה שגם בעומק החול יש קודש, גם אם לא במודע או בכוונה.

משאבים נדרשים:

- הכנת כרטיסים – ראו **נספחים 1-2**
- הבאת תמונה של האוניברסיטה העברית.
- הערה – בוויקיפדיה קיימת תמונה של הרב קוק נואם בטקס הפתיחה של האוניברסיטה העברית. ניתן להראותה דרך פלפון.

פקדמה למזכיר

הרב אברהם יצחק הכהן קוק ראה בחול את הקודש ואת הקודש מגיע עד לדקויות של החול, ובגדולתו הבין את השילוב שלהם וחיפש את ההתייחסות לחול כחלק מהקודש ממש. הרב ראה זאת ביחס לשיבת ציון והעליות ה'חילוניות' וביחס להתעמלות ופיתוח הגוף של ה'נערים הישראלים'

כחלק מבניית הגבורה של עם ישראל בארצו, ויציאה מהתפיסה של הגלות על כך ש'מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה'.

ש"א א – נפין אג פאושג

← **נפתח במתודה** כדי לנהל דיון – איך החול יכול לקבל מקום של קודש. נניח על הרצפה כרטיסיות עם כיתוב של מושגים ושל עבודות, ונשים שני כרטיסי כותרת במרחק מה, עם המושגים – קודש – חול (**נספח 1**).

נבקש מכל חניך בתורו לקום ולהניח את אחד הכרטיסיות במקום שבו הוא חושב שאותו מושג שייך אליו ביחס הנכון על פי דעתו ולהסביר מדוע (בין כרטיסי הכותרת יהיה מרחק כך שיכול לשים את כרטיס המושג ביחס המתאים מבחינתו).

ננהל דיון על ידי כך שלחלק מכרטיסי החול המובהקים, נספר את השייכות שלו ומאיפה הגיע. לדוגמא – התקנת חלון. **והסיפור המשלים** – התקנת חלון בבית כנסת (דוגמאות בנספח 2).

נשאל מחדש כל אחד שהניח את הכרטיס שלו אם ירצה לשנות את המיקום ומדוע. **! נגיע למסקנה** שלכל מעשה יש את השייכות שלו, וגם המעשה חולין הפשוט ביותר יכול להיות מעשה קדוש מהגבוהים ביותר.

ש"א ב – נחיה אנספיר

נעבור לקדושה שבאנשים אותה ראה הרב גם כשהייתה מתריסה כלפי היהדות.

נספר סיפור:

מעשה בצעיר אחד שניגש אל הרב, לאחר ששמע את דבריו החוצבים להבות שנאמרו בביקורו באחת המושבות וקרא בהתרסה: "צר לי מאוד רבי, שאיני מוכן להיות מושפע מדבריך כי מרוקן אני מכל הרגשה דתית ודברים רוחניים רחוקים מאוד ממני!"

השיב לו הרב בסיפור מעשה שמוסר השכל בצידו: "הבה ואספר לך מעשה, באדם עשיר מאוד שבא לירושלים וחיפש דרך מתוחכמת לקנות את מקום המקדש בהר הבית כדי להקים עליו שוק גדול, במחשבה שיהיה מרכז קניות מרכזי לכל האזור"

הצעיר כעסק וקרא בהתרגשות:

"לא אתן לדבר כזה לקרות!"

ענה לו הרב קוק: "אם כך אתה אומר, וכך אתה מרגיש לגבי מקום המקדש שנחרב לפני 2000 שנה, מובן שאינך אלא טועה. אינך חס ושלום מרוקן מרגש דתי ואהבת היהדות. ניצוץ חי מהבהב בנשמתך ומובטחני שניתן ללבותו לשלהבת-יה".

(מתוך הספר מלאכים כבני אדם)

נשאל :

- אם אתם הייתם שם, מה הייתם עונים?
- איך ידע הרב קוק שיקפוץ אותו צעיר ויכעס כשישמע כזה דבר?
- מדוע התריס אותו אדם ושאל את השאלה? הוא הרי יכול היה לשתוק ולא לערב את הרב במחשבותיו.
- מה אנחנו לומדים מתשובתו של הרב קוק?

נסכם:

הרב קוק הבין שאותו צעיר שקפץ, לא היה שואל את השאלה אם לא היה אכפת לו מהרגשתו שהוא מנותק, וידע שגם אותם בני המושבות הרחוקים לכאורה – עוסקים בבניין הארץ וקשורים לקודש מהמקום הכי עמוק שלהם!

שאלה – פלאקה

- נראה תמונה של האוניברסיטה העברית ונשאל מי מכיר את המקום ומה הוא מסמל.
- נשמע את התשובות השונות ונסביר שזוהי האוניברסיטה העברית בירושלים ונספר עליה מעט מהקיים ברשת.

לאחר מכן נקרא:

נביא הנחמה אמר:

"שאי סביב עיניך וראי, כולם נקבצו ובאו לך, בניך מרחוק יבאו ובנותיך על צד תאמנה. אז תראי ונהרת, ופחד ורחב לבבך, כי ייהפך עליך המון ים, חיל גויים יבואו לך" המאורע הגדול של היום הוא פתיחת המכללה העברית בירושלים בהר הצופים. בטכס כל כך נהדר. בחגיגה כל כך מלאה נהרה, בקבוץ אלפים ורבבות של בנינו ובנותינו מכל אפסי ארץ ישראל ומארצות הגולה. מציג לפנינו את חזון הקודש של נבואה זו כמו חי בצורה של זעיר אנפין".

במילים אלו פתח הרב קוק את נאומו בהנחת אבן היסוד למבנה של האוניברסיטה העברית.

נסביר – גם היום קיימת הרגישות סביב 'לימודי הליבה' בין ציבורים שונים במדינת ישראל, אלו הם לימודי החול ברמה מקצועית. בתקופתו של הרב קוק התנהל פולמוס (וויכוח למדני) רחב על מקומה של האקדמיה למול בתי המדרש והרוח שהביאה עימה, שלא תאמה פעמים רבות את רוח התורה והיהדות.

ובכל זאת רואה בכך הרב חלק מהגאולה!

נשאל

- אם כך - מה הביא את הרב קוק לומר דברים של קדושה ונבואה על מקום שהיה במחלוקת בעיניו?
- איזו קדושה אפשר למצוא באוניברסיטה?

נקרא

"שני מהלכים ישנם לרוח ישראל. מהלך אחד פנימי כולו קודש, כולו משמש להעמקת רוחו, ולאור תורתו בקרבו פנימה. לזה שמשו כל מכוני התורה אשר מעולם, מבצרי הנשמה אשר לישראל, הישיבות שהיו ושהינן, ושעתידות להיות בתוכנו, להגדיל תורה ולהאדירה (...). המהלך השני של הרוח באומה משמש לה לא רק להעמקת הקודש אשר לתורה בתוכה פנימה. כי אם גם שביל להוצאה והכנסה, להוציא מושגים וערכים של היהדות מתוך רשות היחיד שלנו אל רשות הרבים של העולם הכללי, שהרי בשביל כך הננו עומדים לאור עמים, ולהכניס גם מדעים כלליים מתוך האנושיות הרחבה, ולהתאים את הטוב והמעולה שלהם לאוצר חיינו בטהרתם (...)"

אלה הדברים שהמשיך הרב קוק בתוך דבריו בנאום.

נסכם

הרב קוק ראה בלימודי האוניברסיטה המשך של בית המדרש והוצאה של הקודש אל החול בצורה של מעשה. כלומר גם ברמה של דברים שהיו יכולים לקחת אותנו למקומות לא טובים, אם נשכיל לכוון אותם נכון – נמצא את הקודש שבהם.

ראוי לציין שהרב קוק הסכים לבא לנאום בכנס רק לאחר שהובטח לו שהתנ"ך ילמד בו רק בצורה המסורתית ולא בדרך חדשה שבה החל להילמד באותו זמן – ובין מכך שתמיד יש להציב גבול את למה אנחנו מוכנים לתת מקום.

נספחים
נספח 1 – כרטיסיות

חול

קודש

בניית בית

שולחן

שולחן בבית מדרש

לשחק מחבואים

קריאת ספר חוה

לחיות

עזרה של רכב

שינה

ויכוח

נזר

ויכוח

רוצה

מנעו אולפניים

מלבנים

כגיבס סופורים

שגורף

קנייג רכב

כגיבס סופורים

לאיבג חיס

קנייג בלדים

נספח 2 – דוגמאות לכרטיסיית סיפור משלים

במקום חלוצי של הקמת יישוב חדש

עם ילדים של משפחה בקשיים כדי שההורים יוכלו לנוח

לקראת עבודת אדמה בארץ ישראל

כדי להגן על עם ישראל

ללימודי מקצוע כך שאוכל לפרנס את בני בייתי

שנועדה להעביר קניות לקשישים